

Környezeti ártalmaink

Szerkesztőségünk interjút szeretett volna készíteni Baja Ferenc környezetvédelmi és területfejlesztési miniszterrel. Megkeresésünkre a minisztérium kérte, hogy kérdéseinket írásban nyújtsuk be, majd azokra a választ is írásban adta meg. Ime a kérdések, és a helyhiány miatt megrövidített válaszok:

Javítható-e a magyarországi természetes vizek minősége, vagy a korábbi romlás megakadályozását is komoly eredménynek kell -e tartanunk?

A kérdés két részből áll, mindkét részre a válasz: igen.

Bontsuk ketté a kérdést, és kezdjük a második felével: a vízminőség romlásának megakadályozása komoly eredmény-e? Természetesen az, mert a további romlás esetleg már vissza nem fordítható folyamatokat idézhetne elő, vagy a víz rehabilitációja sokkal több anyagi és szellemi ráfordítást, és összehasonlíthatatlanul több időt igényelne.

Most a kérdés első fele: javítható-e a magyarországi természetes vizek minősége? Természetesen igen. Nemcsak a közelmúltban már elindított tevékenységekkel, hanem sokkal inkább a megelőzéssel, széles társadalmi összefogással. Ez hosszútávon sokkal hatékonyabb és olcsóbb megoldás.

A kihalt Gyűrűfű helyén egy fiatal környezetvédőkből álló társaság megkezdte egy ökofalu felépítését. Járható-e ez az út, vagy Don Quijote-i magatartásnak minősítendő?

A hatvanas évek végére elnéptelenedett Gyűrűfű területén kísérletbe kezdő társaság megkereste az elmúlt évben hivatalunkat. Elmondható, hogy eddigi sikerük nagymértékben arra vezethető vissza, hogy egy kivételes történeti pillanatban csaknem ingyen jutottak egy 170 hektáros területhez. Magyarország területén már teljesen elnéptelenedett faluhely alig van, Gyűrűfű esete tehát nem válhat egy általánosan járható úttá. Mindazonáltal Don Quijote-i magatartásnak sem minősíthető egy ilyen kezdeményezés, mert valós eredményei születnek. Nem állítható, hogy tevékenységük egyszerű lenne, vagy gyors eredményeket remélhetnek, de helyzetnek nem kilátástalan. Figyelembe veendő természetesen, hogy hazánk jelenlegi gazdasági helyzete nem kedvez a kísérleteknek. Ezen kísérletek a világon mindenütt a gazdag országokban jöttek létre. Gyűrűfű látogatói is Kanadából, Ausztráliából érkeznek.

Hegyi Gyula annak a véleményének adott hangot, miszerint a Duna Kör kifejezetten és egyértelműen kártékony tevékenységével szemben a Magyarországi Zöld Párt tevékenységében számos pozitívumot is föl lehet fedezni.

A zöld mozgalmak köre nagyon színes, több ezer szervezet létezik. Ezek közül kettőt kiragadni és szembeállítani nem szerencsés, különösen, ha a Magyarországi Zöld Párt az egyik, amelyik a legutolsó választáson fasiszta jelszavaival nem nagyon használt a zöld mozgalmak társadalmi elfogadottságának.

Néhány hónapja egy Heves megyei cigánytelep lakói közül többen súlyos ólommérgezést szenvedtek, mert az ott élők használt akkumulátorok „rekuperálásából” éltek.

Heves városban a Dankó utca környékén élők színesfém kábelek, valamint akkumulátorok gyűjtésével, feldolgozásával foglalkoztak. A médiák híreiből vált köztudomásúvá, hogy egy ott élő családnak a kislánya meghalt, két másik gyermeküket pedig ólommérgezéssel kezelik a budapesti László Kórházban. Helyszíni szemle során derült ki, hogy az apa illegálisan akkumulátorokat bontott, és ólmot olvasztott, sőt a környéken mások is végeztek ilyen jellegű tevékenységet. A kiterjedt egészségkárosodással járó környezetszennyezés felszámolására a KTM Környezetvédelmi Főfelügyelősége, a Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség és a Polgármesteri Hivatal képviselői „Intézkedési Tervet” fogadtak el. Ez alapján megkezdődött a szennyezett területek részletes felkutatása.

Az előzetes eredmények alapján megállapítható, hogy mintegy 150 köbméter akkumulátormaradványokkal-hulladékkal szennyezett talaj kitermelése, és ártalommentes elhelyezése szükséges.

A szennyezéssel érintett helyek kijelölésében jelentős segítséget nyújtott a Cigány Kisebbségi Önkormányzat, és a kármentesítésnél is jelentős szerepet játszik. Ugyanis, az a környezetvédelmi alapelv, hogy a „szennyező fizet”, itt sem mellőzhető, jelen esetben ez azonban nem készpénzben, hanem természetben teljesül. A szennyezett föld kitermelését ugyanis – kellő szakmai irányítás mellett – a szennyezést okozók fogják végezni. A terület megkutatás, a környezeti kárelhárítás becsült költsége mintegy 13 millió forintba fog kerülni, amely sajnos az államot terheli, a beavatkozást azonban nem lehetett halogatni.

A szegényeket egyébként is fokozottabban veszélyeztetik a környezeti ártalmak. Elég a nyomortelepek körüli szeméthalmokra gondolni. Mit lehet tenni ez ellen?

A kérdés nem elsősorban szakmai, hanem társadalmi, anyagi, szociális probléma. A válasz sokkal összetettebb, mint-hogy pár sorban össze lehetne foglalni. Reális megközelítéséhez viszont az alábbiakat mindenképpen figyelembe kell venni: hagyományok, törzsi szokások, iskolázottság alacsony foka, a környezet iránti érzéketlenség, igénytelenség, negatív környezeti komfortérzet, így nem alakult, nem alakulhatott ki környezeti kultúra.

Mit lehet tenni?

Iskolázottság, a környezeti tudatfejlesztés fokozása, kisebbségi önkormányzatok egyenrangú társként történő kezelése, a társadalom még nagyobb áldozatvállalása a kisebbségi kérdések megoldásában...

Összeállította: F. Havas Gábor